

IPARRÉGÉSZETI ÉS ARCHEOMETRIAI TÁJÉKOZTATÓ

II. évf. 2.szám

1983. szept.

ELŐJÁRÓBAN

Megváltozott, bővült címmel kerül az olvasó kezébe az Iparrégészeti Tájékoztató II. évfolyamának 2. száma. Az ok, mint már erről az előző számban hirtadtunk, hogy a Magyar Tudományos Akadémia Veszprémi Akadémiai Bizottsága Történelmi Szakbizottságán belül, mintegy az Iparrégészeti Munkabizottságból "kinőve" ez év elején megkezdte munkáját az Archeometriai Munkabizottság. Az elkövetkezendő időkben e két bizottság közös kiadványban kívánja tájékoztatni az érdeklődőket tevékenységéről.

A jelen szám elsősorban az Archeometriai Munkabizottság hiranyagát közli, konferenciákról, egyéb közérdekű eseményekről ad információt, ismerteti az eddig beérkezett adatlapok alapján a Magyarországon archeometriai vizsgálatokat végzők még korántsem teljes névsorát. Elindítunk ezen kívül egy sorozatot, amelynek keretében a különböző intézmények birtokában lévő archeometriai szakirodalmat kívánjuk annotált bibliográfia formájában megismertetni az érdeklődőkkel.

Reméljük, hogy az Iparrégészeti és Archeometriai Tájékoztató hozzájárul a régészek, muzeológusok és a természettudományos szakemberek közötti együttműködés további bővítéséhez, és a mindkét felet érdeklő információk terjesztéséhez, cseréjéhez.

A szerkesztő

AZ IPARRÉGÉSZETI MUNKABIZOTTSÁG HÍREI

ASATASOK

- Nagybakónak határában, a falu déli részén terepbejárás során kovácsműhelyt vagy vasolvasztóhoz tartozó gödröt talált Horváth László és Vándor László. A Zala megyei régészek ebben az évben tárják fel az objektumot.

- Zalasabartól D-re, a Zalakaros felé vezető ut mellett egy szétszántott mészégető kemence maradványait figyelte meg Horváth László és Vándor László. A terepbejáráson római telep nyomait is felfedezték a mészégetőkemence közelében.

- Balatonmogyoród-Kányavár szigeten egy kelta telep kutatásakor vassalakokat talált Marx Mária, a Zala megyei múzeumi szervezet munkatársa.

- A Győr-Sopron megyei Szil község határában terepbejáráskor vassalakot talált T. Szőnyi Eszter. A salakmintát az Iparrégészeti Munkabizottsághoz küldte be Sopronba.

- A Sopronban épülő Jereván lakótelepen, a Kräutacker /korábban Ibolyarét jelzésű/ lelőhelyen idén felszínre került az első magyarországi kelta vasolvasztó, vagy újraizzító kemence. Az itt ásató Jerem Erzsébet /MTA Régészeti Intézet/ Gömöri Jánost kérte fel a kemence feltárására /Liszt F. Múzeum, Sopron/. A kemence foltjában kerekded, lapos vassalakok jelentkeztek, hasonlóak a kovácsműhelyekből ismert salakokhoz. A kemence belső átmérője 30 cm, medencerésze erősen szürkére égett,

oldala körben korábbi kemencék töredékeiből /főleg fújtatótéglák darabjaiból/, kisebb kövekből és vassalaktöredékekből áll. Ez az agyagbarakott kemencefal 40 cm széles. A kemence mellnyílása előtt kevés folyósalak, faszén és két fújtatótégla darabja került elő. A vaskos fújtatótéglák méretben és formában az ismert burgenlandi és siegerlandi darabokra hasonlítanak. Kerámiatöredékek alapján a kemencét a kelta telep legkésőbbi periódusába, az i.e. I. sz. második felére lehet keltezni. Mivel a kemencében és mellette vasérc még apró zuzalékokban sem került elő, valószínűbb az a feltevés, hogy a kemence újraizzító volt, tehát a kohótelepről behozott bucákból itt alakították ki a vasrudakat, amelyek azután a kovácsokhoz kerültek.

NEMZETKÖZI KAPCSOLATOK

- Az Industrial Archaeology szerkesztőségbe küldött tájékoztatónkra Angliából J. Kenneth Major, az International Molinological Society elnöke kereste meg munkabizottságunkat malomipari emlékek iránt érdeklődve. Számára Wöller István /Malomipari Tröszt, Veszprém/ küldött adatokat, és felvette a kapcsolatot ezzel a nemzetközi szervezettel, amely megküldte Magyarországra a Társaság alapszabályát és névjegyzékét. /Ezek Wöller Istvánnál találhatók, címe: Veszprém, Kádártai u. 9. 8200 /

PÁLYAZAT

Mint már arról első számunkban hírt adtunk, 1983-ban a MTA VEAB Történeti Szakbizottság munkabizottságai közül az Iparrégészeti Munkabizottság ír ki pályázatot. A pályázat témái az alábbiak:

1. Iparrégészeti leletek archeometriai vizsgálata. /Konkrét, még közöletlen vizsgálati eredményekkel./
2. Egy iparág /mesterség/ története Magyarországon a régészeti leletek alapján.
3. Eredmények és lehetőségek a hazai vas és fémtörténet kutatása terén. /Elsősorban természettudományos, műszaki szempontból./

A pályaművek beküldési határideje 1984. szeptember 1.
Az első díj: 10 000 Ft
A második díj: 6 000 Ft
A harmadik díj: 4 000 Ft.
Az eredményhirdetésre 1984. decemberében kerül sor.

AZ ARCHEOMETRIAI MUNKABIZOTTSÁG HÍREI

DOKUMENTÁCIÓ

- Dr. Bakos Miklós egyetemi tanár /Veszprémi Vegyipari Egyetem/ javaslatot készített a numizmatikai tárgyak vizsgálati eredményeinek rögzítésére. A tervezet értelmében a leírt adatok két nagy csoportot képeznének /az elemzés előtt, valamint az előkészítés és az elemzés során felvettek/. Összesen harminc adatot /a tárgy leírása, lelőhelye, méretei, állapota, valamint a tisztítás, mintavétel és az elemzés/ és a tárgy fotó- vagy rajzdokumentációját tartalmazná az adatlap. A javaslatot az egyes pontokhoz tartozó magyarázatokkal együtt szétküldtük bírálatra, kérve, hogy az észrevételeket 1983. okt. 1-ig juttassák el Bakos Miklóshoz, illetve akik nem kaptak a tervezetből, és érdeklődnek, forduljanak hozzá. /Cím: Veszprémi Vegyipari Egyetem, 8201 Veszprém, pf. 158./

ARCHEOMETRIAI MÓDSZEREK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

- Egy adott alapanyagú tárgy legmegfelelőbb elemzési módszerének kiválasztásához szükséges a rendelkezésre álló vizsgálati eljárások összehasonlítása. Erre tettek már kísérletet például bronztárgyak vizsgálatánál /W.T. Chase: Comparative Analysis of Archaeological Bronzes, Archaeological Chemistry, Am. Chem. Soc., Washington, 1974.p.148-186./.

Most Takácsné Biró Katalin régész /Magyar Állami Földtani Intézet/ végzett illetve végeztetett vizsgálatokat pattintott kőeszközökön az anyagvizsgálati eredmények korrelációjának megállapítására. A vizsgálati eredmények megvitatására az Archeometriai Munkabizottság novemberi ülésén kerül sor.

ANYAGVIZSGÁLAT

- Tokorcs község /Vas megye/ határában mélyszántással közel 10.000 darab 4. sz-i kisbronzból álló éremlelet került elő. Az érmek vas szerszámokkal együtt egy vörösréz edényben voltak, malomkövel fedve. A lelőhely közelében 4. sz-i kerámia, vassalak, patics, tegulatöredékek jeleznek kisebb települést. Az ásató /Medgyes Magdolna, Savaria Múzeum, Szombathely/ különböző anyagvizsgálatoknak kívánja alávetni a pénzeket, vastárgyakat és salakokat, amihez munkatársakat keres az archeometria területén is tevékenykedő természettudományos és műszaki szakemberek között.

- A MTA Izotóp Intézete és a VEAB Archeometriai Munkabizottsága között létrejött megállapodás értelmében az intézet munkatársai /Dr. Biró Tamás főosztályvezető irányításával/ roncsolásmentes röntgenfluoreszcens vizsgálatokat végeznek a muzeumi területnek /szervetlen anyagok azonosítása, pl.: bevonatok, festékek, ötvözet-összetétel stb./ összesen 60 munkaórán belül az év végéig. Az igényekkel kérjük, hogy a következő címen jelentkezzenek: Járó Márta, Központi Muzeumi Igazgatóság, 1087 Bp. Könyves K. krt. 40. tel.: 137-220. A térítésmentes vizsgálati lehetőséget a Budapesti Történeti Múzeum /bronz-kancsó különböző részeinek alapanyagvizsgálata és összehasonlítása/ valamint a Szépművészeti Múzeum /ismeretlen eredetű bevonat azonosítása fémedényen/ már igénybe vették.

- A Muzeumi Hírlévél 1983/5. száma már közölte az alábbi hírt:
"Dr. Berényi Dénes akadémikus a MTA Atommagkutató Intézetének igazgatója és Mészáros Balázs, a Somogy megyei Múzeumok szervezetének igazgatója március 7-én a két intézmény közös archeometriai kutatásaira vonatkozó együttműködési megállapodást írt alá Debrecenben. A kutatás célja az energiadiszipperzív röntgenmissziós analitikai módszer archeometriai alkalmazása. Az együttműködés keretében tovább folytatódik az elsősorban somogyi avar bronzleletek és más korokból származó fém tárgyak vizsgálata. A kutatás kiterjed más anyagok /kerámia, üveg, cserép, festék, stb./ REA módszerrel történő elemzésére is."

- Végezetül közléstünk két hirdetést térítéses vizsgálatokra vonatkozólag azzal a megjegyzéssel, hogy mindkét team foglalkozott már műtárgyak vizsgálatával, /obszidiánvizsgálatok elektron-sugaras mikroanalízissel - ANALSPEK; a koronázási palást szálfortóinak scanning elektronmikroszkópos felvételei - INNOVATEXT/.

analspek

ANYAGVIZSGÁLÓ VOSK 1047 Budapest R. Pál ut 86 tel: 682-100

Előzetesítetlén tájékoztatók Munkabizottságunk tudoménységiérő:

SCANNING ELEKTRONMIKROSKÓPIA. bármely vákuumban stabil minén. Sekunder elektronokdópun ábrázolási kép 10x-től 100.000x-ig teljes mértékben.

Vízszintes elektronokdópun metatárgyakkal kapcsolatban az elkövetkezők megjelölése. Tündéris kiértékelési információ channeling üzemmódban. Szpéktáris mikroanalízissel mészák létezők anyagok és eszközök minősítésére /potenciálkontraszt, EDC, stb./.

ELEKTRONKÁRÁK MIKROANALÍZIS /MIKRO-REDA/ az elektronmikroszkópok utatkozó /öntvényekdópunok segítségével. Jellemzők: Energiadiszipperzív spektrométerrel mérésiértékek 0.1 és 0.01 között. Ismeretlen összetételű anyagok gyors azonosítása. Kvalitatív analízis teljeskörűen felismerhető. Határolás: energiadiszipperzív spektrométerrel mérésiértékek 0.01 és 0.001 között.

Scanning elektronmikroszkóp, kvantitatív analízis. Kvantitatív vonalmentes /röntgenkémia/, és kvantitatív terület /elektrolízis/ elemzésük felvétele a mikroszkópok képekre.

RENTGENFLUORESCENS NYOM-ELLENŐRZÉS az átlagosan kifejlesztett spektrométer segítségével. Legkezdőben nagyábrák minőségi kvantitatív ábrázolása 10-100 ppm érzékenységgel.

AUGER ELEKTRONMIKROANALÍZIS: Igen vékony rétegek felületi és mélységi szerkezeti analízise. Ismeretlenek vizsgálata.

MIKROANALÍZIS MIKRO-REDA: Egykristályos orientáció és hibaszakaszok vizsgálata. Polikristályos minőségi felismerés, szilárd fázisok ábrázolása vizsgálata 1000 K-ig.

KONZULTÁCIÓ ÉS TANÁCSADÁS: Jellemző tudoménységi a fentiekben végeztetett szakterületeken.

Magyarországi céltűzéstől szívesen, gazdaságosan és hatékonyan kívülnök elősegítet. Partnerünk kiváló minőségi adminisztrációt és működési gyorsasággal teljesítjük.

Kérjük, Ön is igénybevevél szolgáltatásainkat, és sikeres együttműködés! Alakíthatunk ki nagyüzemi analitikai és mikroszkópok céltűzéstünk megvalósításában.

Előzetesítetlén

W. A. H.
10th April
közös képviselő

JSM-35 típusú SCANNING ELEKTRONMIKROSKÓP SZABAD KAPACITÁSSAL RENDELKEZÉSÜKRE ÁLL

Felhasználási terület:

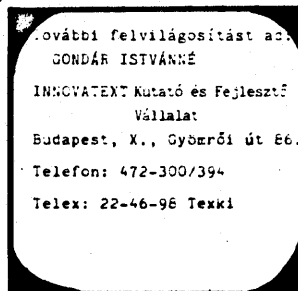
- felület morfológia
- károsodás kimutatás
- felületre jutó idegen anyagok kimutatása

Vizsolyi biblia
papír (xiv. sz.)
Nagyítás: 1000x

Gombaspóra
textilszálon
Nagyítás: 3000x

KONFERENCIÁK

- A 23. Nemzetközi Archeometriai Szimpoziumot 1983. április 18-22-ig rendezték meg Nápolyban.

20 országból 130 kutató vett részt a konferencián. 59 előadás hangzott el, a poszter-kiállítások keretében pedig ötvenen ismertették kutatási eredményeiket az alábbi témakörökben:

Régi technológiák: nem fémek
Leletfelderítés
Régi fémek és metallurgia
Eredetmeghatározás
Szervetlen anyagok kormeghatározása
Szerves anyagok kormeghatározása
Matematikai módszerek

A mellékelt táblázat - minden előadást figyelembe véve - statisztikát közöl az érintett tárgyakról /anyagokról/ illetve az alkalmazott módszerekről. Ez önmagában nem valószínű, hogy hű képet ad az archeometria helyzetéről, de más információkkal összevetve talán igen. /Egy-egy előadás több helyen is szerepelhet, ha többféle módszert vagy egy módszer többféle alkalmazását mutatta be./

11 előadást nem lehetett a táblázatba besorolni, ezek egyedi illetve módszertani problémákat érintettek /pl.: a torinói lepel vizsgálata, az olduvai leletek értékelése, C^{14} mérése gyorsítóval, termovizio stb./

mérési módszer anyag- fajta	mérés és elektronos mérések	termolumineszcencia anal. aktivációs analízis	termolumineszcencia, PIE-analízis, mikroszo- da, röntgendiffrakció	termolumineszcencia, termoluminiscencia	egyéb kémiai analízis	radiokarbonizálás	denzimetria, polienanalízis	metallurgia	összehasonlították, elektrolízis rezonancia, elektron paramágneses rezonancia	egyéb
lelőhely	12									
kerámia	1	8	7	4	3			1		3
- amfora		2			1			1		
üledék, homok stb.	1			2	1	1	1	1		1
kőva		1	1						1	
obszidián		1	3	1	2					1
láva	1		1		1					
üveg			4		1			1		2
csont, fosszília									1	2
érme			2							1
vás			3			1	3			
arany, ezüst		1	2		1		2			1
érm		1	1		1		1			
érm, bronz			4		3		2			1
öblpyfa						1				
fontékek			1							1

Magyarországot Erdélyi Béla építész-mérnök /Budapesti Műszaki Egyetem/ és Biró Tamás fizikus /MTA Izotóp Intézete/ képviselte. Előadásai címe:

B. Erdélyi: Dating of architectural monuments by TL-method in architectural history
B. Erdélyi: Map-making on the isolinear soil resistance by computer
T. Biró - Gy. Pátkai: Thermocurrent measurements on obsidian

Az alábbiakban közöljük Biró Tamás és Pátkai György előadásának a konferencia kiadványkötetében /az előzetes rezümék gyűjteménye/ megjelent összefoglalóját /a szerzők által kiegészített változat/.

Biró T. - Pátkai Gy.

Termoáram mérések obszidiánon

Termoáramok /vagy termokonduktivitás/ segítségével Hwang és Fremlin végeztek először kormeghatározást vulkánikus bazalt 1971-ben /1/. Egy másik vulkánikus termék, az obszidián fontos szerepet játszott a régi korok kereskedelmében, ezért minden olyan módszer, amely alkalmas ezek eredet- vagy kormeghatározására, nagy jelentőséggel bír. A kémiai összetételt és a termolumineszcens jellemzőket vizsgálták, és összehasonlították, hogy különbséget tehessenek a lehetséges lelőhelyek között, míg a hasadási nyomok számlálásán alapuló kormeghatározás értékes információkkal egészítette ki ezeket a vizsgálatokat /2, 3/. A termoáram-jellemzők kiegészítő és új információkat is szolgáltatnak, és valószínűleg a minta átlátszatlansága és felületi viszonyai kisebb mértékben befolyásolják a mérési eredményeket, mint a termolumineszcens vizsgálatnál. A magyarországi Tokaj-vidékről származó obszidiánokat készítettük elő, és vizsgáltuk meg TC módszerrel. A kezdeti eredmények mutatják, hogy a minta szeletei intenzív és karakterisztikus TC csúcsokat adnak /a mA-es tartományban/ 600 °C fölött, de a reprodukálhatóság nem jó. A mesterséges β és γ besugárzásra való érzékenység az első kiolvasást követően lecsökken, ami azt jelenti, hogy egyes csapda fajtákat a hevítés megsemmisít. Ugy találtuk, hogy az UV sugárral történő részleges törlés /bleaching/ hatásos és eredményes az egyenértékű dózisok meghatározására. A TL jellemzők nagy mértékű analógiát mutatnak a TC jellemzőkkel /jóllehet a TC és TL csúcsok között korrelációt csak a természetes TL csúcson, 300 °C-on lehetett megfigyelni/, és úgy tűnik, hogy egy homogén frakció a TC eredménye-

ket reprodukálhatóbbá tenné éppugy, mint a váltóáramu technika alkalmazása az egyenáramu helyett.

Irodalom:

- /1/ F.S.W.Hwang, J.H.Fremlin,
Archaeometry 12, 1, 1970, 67-71.
- /2/ C.Renfrew et al., Ann. Br. Schl.
Archaeol., Athens, 60, 1965, 225-247.
- /3/ S.A.Durrani et al., Nature 233, 1971,
242-245.

- A IV. Nemzetközi Restaurátor Szemináriumot 1983. július 2. és 10. között rendezte a Központi Muzeumi Igazgatóság Restaurátor Osztálya 19 ország kb. 150 képviselőjének részvételével Veszprém-ben. A konferencián, amelynek a MTA Veszprémi Akadémiai Bizottságának székháza adott helyet, kb. 60 előadás hangzott el az alábbi témakörökben: A restaurátor, a muzeológus és a természettudományos szakember közös felelőssége; A

műtárgy, mint történeti és készítestechnikai információk forrása; Festmények és festett tárgyak konzerválása, restaurálása; Az optimális muzeumi környezet kialakítása; Fém tárgyak konzerválása, restaurálása; A szilikonok alkalmazása muzeumi célokra; Műtárgyak anyagvizsgálata, valamint a speciális textiltémakörben: Az egyházi textiliák és kétoldalon festett zászlók konzerválása, restaurálása. A restaurálási, konzerválási előadások keretében az előadók többsége ismertette a kezelést megelőző anyagvizsgálatokat.

A szeminárium kiadványa, amely az előadások teljes szövegét és illusztrációs anyagát tartalmazza, előreláthatólag 1984. januárjában jelenik meg.

- 1983. október 27-29-ig rendezik Rómában az első nemzetközi konferenciát a műtárgyak konzerválásánál alkalmazható, roncsolásmentes vizsgálatokról. Az alábbiakban közreadjuk a körlevél másolatát.

AIPnD
ITALIAN SOCIETY FOR
NONDESTRUCTIVE TESTING

ICR
CENTRAL INSTITUTE
FOR RESTORATION

The Conference is organized with the patronage of the Ministry for Cultural and Environmental Property, with the participation of ICCROM and the C.N.R. for Center Works of Art, Rome.

Place

Villa della Farnesina
Palazzina dell'Auditorium
Via della Lungara 230, Roma

Aim of the Conference

1) To present the results of the most recent applications of **Nondestructive Testing (NDT)** in order to ascertain physical and chemical characteristics and the state of conservation of the materials and structures of works of art.

2) To bring to the attention of conservators and researchers the potential uses, in the specific field of works of art, of NDT methods applied successfully in other fields (industry, transport, nuclear applications, etc.).

Sections of the Conference

1) Study of structures and methods to ascertain the state of conservation of Cultural Property; basic applications: **photogrammetry, endoscopy, radiography, sonics, acoustic emission, thermography, kolography, strain measurements** methods to ascertain the moisture exchange between walls and the surrounding environment, etc.

2) **Nondestructive analytical techniques**; applications: X-ray fluorescence, nuclear techniques etc.

3) **NDT experiences potentially applicable in the field of works of art.**

This last section is devoted to experts' suggestions in transferring **Nondestructive techniques**, used in other fields, to the study of the following problems:

— measurements of moisture and temperature in building, materials and wall structures;

— deformation measurements and survey of defects in metals, stones, and wall structures

— *evaluation of mechanical properties and defectiveness in wood artifacts;*

— *evaluation of mechanical properties and defectiveness in composite and multilayer materials;*

— *determination of defectiveness in paints and varnishes.*

Events:

Visit to: an art foundry, the archaeological zone of Fori Imperiali, Istituto Centrale del Restauro, the restoration Laboratory of Marco Aurelio monuments.

Deadline for authors

30th March 83 - Title and summary (200 words)
10th September '83 - Final papers, in English.

Participation fees

Lit. 80.000 or \$ 60
Lit. 40.000 or \$ 30 for authors
Banquet is included

Payment

On current account n. 4395 of the Credito Agrario Bresciano Bank - Agency H. - Brescia Italy

Languages

Italian and English

Secretary

AIPnD - Via Foresti, 5 - 25126 Brescia, Italy
tel. 030/312762
attention to: Giuseppe Nardoni

Technical Secretary

I.C.R. (Istituto Centrale del Restauro)
Piazza S. Francesco di Paola 9 - 00184 Roma
tel. 06/4751142
attention to: Maurizio Marabelli and Mario Micheli.

A MAGYARORSZÁGON ARCHEOMETRIÁVAL FOGLALKOZÓ TERMÉSZETTUDOMÁNYOS SZAKEMBEREK ELŐZETES NÉVSORA

1982. decemberétől folyamatosan küldtünk ki adatlapokat azok részére, akik archeometriai tevékenységéről publikációkból vagy személyes ismeretség révén tudomásunk volt.

A címünkre visszaküldött adatlapok alapján állítottuk össze a közlésre kerülő, korántsem teljes, előzetes listát. Kérjük mindazokat, akik nem szerepelnek a névsorban, és érdeklődnek munkánk iránt, küldjék el adataikat /név, foglalkozás, munkahely, levelezési cím és kutatási terület/ a következő címre: Járó Márta, Központi Muzeumi Igazgatóság, 1087 Budapest, Könyves K. krt. 40. Kiegészítésként írják meg, milyen vizsgálatokat végeztek /a vizsgálatot kért személy vagy intézmény megjelölésével, ha lehetséges, valamint az eredményekről készült publikáció vagy más dokumentáció adatainak közlésével/. Ez utóbbi adatokat nem publikáljuk.

Dr. Bakos Miklós, a kémiai tudományok doktora, egyetemi tanár
Veszprémi Vegyipari Egyetem
8201 Veszprém, pf. 158.
Antik fém tárgyak valódiság-vizsgálata

Balla Márta, geológus
Budapesti Műszaki Egyetem Tanreaktora
1111 Budapest, Műegyetem rkp. 9.
Radiokémia, neutronaktivációs analízis

Bartosiewicz László, archeozoológus
MTA Régészeti Intézet
1014 Budapest, Uri u. 49.
A régészeti ásatások meghatározott állatcsont anyagának számítógépes nyilvántartása, rendszerének zoológiai kidolgozása. Biometriai egyed- és fajrekonstrukció

Benkő Lázár, fizikus
MTA Izotóp Intézet
1525 Budapest, pf. 77.
Termolumineszcens kormeghatározás

Beveczky Tamás, rendszerszervező, régész
Magyar Nemzeti Múzeum
1370 Budapest, pf. 364.
Római kori tároló amfórák, kerámiák matematikai- számítástechnikai feldolgozása

Dr. Bérczi János, vegyész
Budapesti Műszaki Egyetem Tanreaktora
1111 Budapest, Műegyetem rkp. 9.
Radiokémia, neutronaktivációs analízis

Dr. Biró Tamás, fizikus
MTA Izotóp Intézet
1525 Budapest, pf. 77.
Sugárfizika, izotóptechnika

Dr. Borszéki János, egy. adjunktus
Veszprémi Vegyipari Egyetem, Analitikai Kémiai Tanszék
8201 Veszprém, pf. 158.
Emissziós szinképelemzés, lézer-mikroszinképelemzés, analitikai adatok feldolgozása alakfelismerő módszerrel

Dr. Csetényi József, egyet. adjunktus
Veszprémi Vegyipari Egyetem
8201 Veszprém, pf. 158.
Szilikátkémiai technológia, kerámiák

Dr. Csongor Éva, a fizikai tudományok kandidátusa
MTA Atommag Kutató Intézete
4001 Debrecen, pf. 51.
C¹⁴-es kormeghatározás

Duma György, ny. egyetemi tanár
1122 Budapest, Krisztina krt. 7.
Agyagművesség, kerámiai nyersanyagok, termelőeszközök /kemencék/, kerámiai technológiák, régészeti célu anyagvizsgálatok

Dr. Gegus Ernő, vegyész mérnök
MTA Vegyipari Anal. Kém. Tansz. Kutató-csoport
8201 Veszprém, pf. 158.
Spektrokémiai elemző módszerek kifejlesztése, vizsgálata és alkalmazása fémek, ötvözetek, nemvezető minták összetételének és nyomelemeinek meghatározására. Mikroszinképelemzés, lézer alkalmazása. Termikus folyamatok. Homogenitás.

Gondár Istvánné, vegyész mérnök
INNOVATEX Kutató Fejlesztő Vállalat
1103 Budapest, Gyömrői ut 86.
Scanning elektronmikroszkópia

Dr. Gyarmati Pál, geológus
Magyar Állami Földtani Intézet
1143 Budapest, Népstadion ut 14.
Kőzettan, földtan

Dr. Hegedüs Zoltán, vegyész mérnök
Csepel Művek Tervező és Kutató Intézete
1111 Budapest, Lágymányosi ut 26.
Ókor-középkori vas és színesfém kohászat története

Járó Márta, okl. vegyész
Központi Muzeumi Igazgatóság
1087 Budapest, Könyves K. krt. 40.
Emissziós szinképelemzés, fém és szövetlen eredetű festékek vizsgálata

Kardos József, okl. vegyész
MTA Talajtani és Agrokémiai Kutatóintézet
1022 Budapest, Herman Ottó ut 15.
Kerámiatárgyak anyagának és készítés-technikájának vizsgálata

Dr. Káplár László, egy. adjunktus
Budapesti Műszaki Egyetem, Alt. és Anal.
Kémiai Tanszék
1126 Budapest, Kiss János altb.u.34.
Éremhamisítások felderítése

Dr. Kis Varga Miklós, fizikus
MTA Atommagkutató Intézet
4001 Debrecen, Pf. 51.
Röntgenemissziós vizsgálatok

Dr. Kocsárdy Éva, okl. vegyész
Aluterv-FKI
1389 Budapest, pf. 128.
Infravörös spektroszkópia, fázisanalitika

Dr. Koltay László, egy. adjunktus
Veszprémi Vegyipari Egyetem, Matematika
Tanszék
8201 Veszprém, pf. 158.
Valószínűségsszámítás és matematikai
statisztika

Dr. Költő László, vegyész-mérnök, régész
Somogy Megyei Múzeumok Igazgatósága
7400 Kaposvár, Rippl-Rónai tér 1.
Régészeti bronztárgyak analízise

Kriston László, fizikus
Országos Kriminológiai és Kriminalisztikai
Intézet
1122 Budapest, Maros u. 6/a
Kerámia anyagok, pigmentek vizsgálata

Dr. Krolopp Endre, tud. kutató
Magyar Állami Földtani Intézet
1143 Budapest, Népstadion ut 14.
Kvarter és recens Mollusca fauna,
paleoökológia, negyedkori rétegtan

Márton Péter geofizikus
ELTE Geofizikai Tanszék
1083 Budapest, Kun B. tér 2.
Paleomágnesség

Morgós András vegyész-mérnök
Központi Múzeumi Igazgatóság
1087 Budapest, Könyves K. krt. 40.
Hamisítványfelismerés, kötőanyagmeg-
határozás, fakonzerválás

Dr. Nagy Béla, geológus
Magyar Állami Földtani Intézet
1143 Budapest, Népstadion ut 14.
Magyarországi ércbányászat története

Dr. Orcsik Éva, vegyész-mérnök
BME Építészettörténeti és Elméleti
Intézet
1111 Budapest, Műegyetem rkp. 3. K.2.60.
Kőmállás vizsgálata, műemlékvédelem

Örkényi Róbertné, geológus
Magyar Állami Földtani Intézet
1143 Budapest, Népstadion ut 14.
Andezit és bazalt ásványainak optikai
vizsgálata

Dr. Pozsgai Imre, fizikus
MTA Műszaki Fizikai Kutatóintézet
1151 Budapest, Szilacsány F. u. 110.
Elektronmikroszkópia, elektronsugaras
mikroanalízis, röntgenfluoreszcens
analízis

Dr. Szabó István, tud. munkatárs
Veszprémi Vegyipari Egyetem, Szilikát-
kémiai Tanszék
8201 Veszprém, pf. 158.
Szilikátkémiai technológia, üveg- és
zománckémia

Szalay Zoltán, restaurátor, biológus
Központi Múzeumi Igazgatóság
1087 Budapest, Könyves K. krt. 40.
Fakárosítók, dendrokronológia, xylotómia,
szerves anyagu műtárgyak konzerválása,
üvegkorrozio

Dr. Szőkefalvi-Nagy Zoltán, fizikus
MTA Központi Fizikai Kutatóintézet
1525 Budapest, pf. 49.
Magfizika, biofizika, nukleáris analitika
/röntgenfluoreszcencia, részecskék kel-
tette röntgensugárzás analízis, mag-
reakciók/

Takácsné Biró Katalin, régész
Magyar Állami Földtani Intézet
1143 Budapest, Népstadion ut 14.
Őskőkor, őskori kőeszközök nyersanyag
és technológiai vizsgálata

Timárné Balázs Ágnes, vegyész-mérnök
Központi Múzeumi Igazgatóság
1087 Budapest, Könyves K. krt. 40.
Műanyagok, textilszínezékek azonosítása

Dr. Varga Antalné, geológus
Magyar Állami Földtani Intézet
1093 Budapest, Szamuely u. 54.
Kőeszközök vizsgálata

Dr. Vastagh Gábor, ny. vegyész-mérnök
1115 Budapest, Bartók Béla ut 87.
Vas- és színesfémolvasztási salakok
analízise

Dr. Verő József, tud. osztályvezető
MTA Geodéziai és Geofizikai Kutató In-
tézet
9401 Sopron, pf. 5.
Geofizika

Dr. Viczián István, geológus
Magyar Állami Földtani Intézet
1143 Budapest, Népstadion ut 14.
Ásványtan, kőzettan

Dr. Zimmer Károly, tud. tanácsadó
ELTE Szervetlen és Anal. Kémiai Tanszék
1443 Budapest, pf. 23.
Fémek és nemvezető anyagok vizsgálata
emissziós szinképelemzéssel

ARCHEOMETRIAI SZAKIRODALOM

Nincs valószínűleg egyetlen könyvtár sem Magyarországon, amelyben összegyűjtve megtalálható lenne a hazánkban hozzáférhető archeometriai szakirodalom egésze. Azok számára, akik áttekintést szeretnének kapni erről az újnak mondható tudományágról, illetve konkrét kutatásukhoz keresnek támpontokat, megpróbáljuk "feltérképezni" az egyes könyvtárakban illetve magántulajdonban fellelhető kiadványokat. Ehhez a munkához azonban segítségre van szükségünk. Kérjük, hogy azok, akikhez eljut lapunk, és akár munkahelyük könyvtárában, akár saját birtokukban vannak archeometriai tárgyú folyóiratok, könyvek, és ezek ismeretét közkinccsé kívánják tenni, küldjék el azok címlírását és rövid tartalmi összefoglalóját a szerkesztőség címére /Járó Márta, Központi Muzeumi Igazgatóság, 1476 Budapest 100, pf. 54./.

Az annotált bibliográfiát az Iparrégészeti és Archeometriai Tájékoztatóban folyamatosan fogjuk közölni. Elsőként a Központi Muzeumi Igazgatóság könyvtárának /cím: Budapest, VIII., Kőnyves Kálmán krt. 40./ archeometriai szakirodalmáról adunk tájékoztatót.

ALTALÁNOS TAJÉKOZÓDÁS

ART AND ARCHAEOLOGY TECHNICAL ABSTRACTS
Szerk.: BECK, C.W., CHAS, W.T.
Kiad.: New York University, Institute of Fine Arts, New York
Évente kétszer, angol nyelven. Vétel. 1966-
/Művészeti és régészeti kiadványok kivonatait adja közre/

Elődje az először 1955-ben kiadott IIC Abstracts volt. A kiadvány a műtárgyak technológiai, analitikai vizsgálatával, restaurálásával, konzerválásával foglalkozó és az ehhez szorosan nem kapcsolódó, de felhasználható nemzetközi szakirodalomból ad jól használható, annotált bibliográfiát. Kb. 200 folyóiratot, évkönyvet rendszeresen figyelnek, emellett évente kb. 200-300 egyéb forrásból is kerülnek be annotációk, a cikk, könyv megjelenését követő, sok esetben még ugyanazon évben, tehát igen gyorsan.

A tematikus felosztás a következő:

- A. Általános módszerek és technikák
 1. Mikroszkópia, 2. Fotográfia,
 3. Röntgen, 4. Analízis, 5. Muzeológia, 6. Konzerválás, 7. Régészet,
 8. Műemlékek, 9. Történelem,
 10. A pusztulás /korrózió/ okai.
- B. Papír és levéltári anyagok
- C. Fa

- D. Rostanyagok és textiliák
- E. Festékek és festmények
- F. Üveg és kerámia
- G. Kő és építőanyag
- H. Fémek
- I. Fotók és egyéb audio-vizuális anyagok
- J. Más természetes és mesterséges szerves anyagok
- K. Információs források. Az informátorok jegyzéke. Szerzők szerinti index. A figyelt periodikák listája. Tárgyindex

ARCHEOMETRIAI FOLYÓIRATOK, ÉVKÖNYVEK, KIALLITÁSI KATALÓGUSOK

Folyóiratok

ARCHAEOLOGY

Szerk.: REID, J., kiad.: The Research Laboratory for Archaeology and the History of Art, Oxford University, Oxford.

Változó, angol nyelven. Vétel.

1961-

/Archeometria/

A régészet és a konzerválás-restaurálás területén alkalmazott természettudományos vizsgálatokat ismertető cikkeket közöl.

Az egyik legnívósabb archeometriai folyóirat, elsősorban műtárgyak vizsgálatával foglalkozó fizikusok, vegyészek számára.

PACT

Journal of the European Study Group on Physical, Chemical and Mathematical Techniques Applied to Archaeology
Szerk.: HACKENS, T., kiad.: Council of Europe, Strasbourg
Évente, angol és francia nyelven. Vétel. 1977-

/A fizikai, kémiai és matematikai módszerek régészeti alkalmazását tanulmányozó európai munkacsoport kiadványa/

A kiadvány a modern fizikai ill. kémiai vizsgálati módszerek /pl.: röntgenfluoreszcencia, termolumineszcencia/ régészetben történő alkalmazási lehetőségeit ismerteti, elsősorban fizikusok, kémikusok számára. Az 5/1981-es kötet egy, a numizmatikában alkalmazható statisztikai eljárásokkal foglalkozó konferencián elhangzott mintegy harminc előadás szöveg- és illusztrációs anyagát adja közre bő bibliográfiával kiegészítve.

Évkönyvek

ANNALES du LABORATOIRE DE RECHERCHE DES MUSÉES DE FRANCE

Szerk.: HOURS, M., kiad.: Laboratoire de Recherche des Musées de France
Évenként, francia nyelven. Ajándék.
1960-61. 1963-65. 1973-75.
/A Francia Múzeumok Kutatólaboratóriumának évkönyve/

A párizsi Louvre korszerűen berendezett kutatólaboratóriumának évkönyve: első-sorban festmények, de esetenként fém, kerámia, ill. egyéb anyagu műtárgyakon modern eszközökkel /röntgenfluoreszcencia, diffrakció, spektrometria, kromatográfia, különböző, fototechnikák stb./ végzett kutatások eredményeit ismerteti.

BERLINER BEITRÄGE ZUR ARCHÄOMETRIE

Kiad.: Rathgen Forschungslabor, Staatliche Museen Preussischer Kulturbesitz, Berlin
Évenként, német nyelven. Csere.
1976-
/Berlini adalékok az archeometriához/

1975-ben hozták létre Ny-Berlinben a Rathgen laboratóriumot azzal a céllal, hogy 12 múzeum részére végezzen készítes-technikai és anyagvizsgálatokat. Az évkönyv feladata, hogy a kutatólaboratóriumban elért eredményekről, a végzett vizsgálatokról beszámoljon, konferenciákat, szemináriumokat ismertessen és egy-egy témát érintő bibliográfiát adjon közre.

Kiállítási katalógusok

LA VIE MYSTÉRIEUSE DES CHEFS-D'OEUVRES

La science au service de l'art
Kiad.: Réunion des Musées Nationaux, Párizs, 1980, pp. 340.
Ltsz.: 13243

/A műtárgyak titokzatos élete. A tudomány a művészet szolgálatában/

Az 1980-ban rendezett kiállítás rendkívül szép kivitelű katalógusa anyagfajták szerint csoportosítva /fa, fém, kő, textil stb./ mutatja be, hogy egy műtárgy történetének, készítes-technikájának megismeréséhez és konzerválásához milyen értékes adatokat szolgáltathat illetve segítséget nyújthat egy-egy, a tárgyon elvégzett természettudományos vizsgálat. Foglalkozik a Lascaux-i barlangfestmények konzerválásával, összefoglalja az őskori leleteken végezhető vizsgálatokat, röviden ismerteti a számítógépes feldolgozás lehetőségeit.
A kötet végén betűrendben megtaláljuk a szövegben szereplő vizsgálati módszerek rövid leírását.

SAUVER L'ART?

Kiad.: Tricorne, Genf, 1982, pp. 332
Ltsz.: 14421
/Megmenteni a művészetet?/

Az 1982-ben rendezett kiállítás katalógusa első részében rövid, közérthető áttekintést ad a műtárgyak elváltozásairól, korróziójáról, az anyagvizsgálati és kormeghatározási módszerekről, a muzeumi klímáról és annak szabályozásáról. Ezután 143 különböző tárgy restaurálás előtti állapotát, a rajtuk végzett vizsgálatok eredményeit és a restaurálás menetét ismerteti bőséges illusztrációkkal.

ARCHEOMETRIAI TÉMAKÖRBE RENDEZETT KONFERENCIÁK

THE APPLICATION OF QUANTITATIVE METHODS IN ARCHAEOLOGY

Szerk.: HEIZER, R.F., COOK, S.F.,
kiad.: Quadrangle Books, Chicago, 1960, pp. 358 Ltsz.: 616
/Kvantitatív módszerek alkalmazása a régészetben/

A több, mint 20 /!./ éve Ausztriában rendezett konferencia tematikusan sorba veszi egy ásatás leggyakoribb leleteit /fém, kerámia, csont stb./, és ismerteti, milyen természettudományos módszerek alkalmasak azok vizsgálatára. Foglalkozik az adatok statisztikus kiértékelésével, a csontok kormeghatározási módszereivel és a régészeti célu talajvizsgálatokkal is. Egy-egy tematika a vita részletes ismertetésével és bő bibliográfiai anyag közreadásával zárul.

ARCHAEOLOGICAL CHEMISTRY

Szerk.: LEVEY, M., kiad.: University of Pennsylvania Press, Philadelphia, 1967, pp. 365 Ltsz.: 1845
/Régészeti kémia/

Az 1962-ben New Jersey-ben rendezett harmadik Régészeti Kémiai Szimpozionon elhangzott előadások anyagát adja közre a kötet. A 15 cikk különböző anyagu műtárgyak /textil, üveg, kerámia, fém stb./ készítes-technikájával, anyagvizsgálatával foglalkozik. A cikkeket táblázatok, ábra és képanyag egészíti ki.

THE IMPACT OF THE NATURAL SCIENCES ON ARCHAEOLOGY

Kiad.: The British Academy, Oxford University Press, London, 1970, pp. 185 Ltsz.: 3187
/A természettudományok hatása a régészetre/

A C¹⁴-es kormeghatározás feltalálásának 20. évfordulójára 1969-ben rendezett

konferencián elsősorban a kormeghatározással kapcsolatos előadások hangzottak el, de szó volt a víz alatti régészetről, fém és kerámiatárgyak vizsgálatáról, a neutronaktivációs analízis alkalmazásáról stb. is.

PROCEEDINGS OF THE SIXTEETH INTERNATIONAL SYMPOSIUM ON ARCHAOMETRY AND ARCHAEOLOGICAL PROSPECTION
Szerk.: SLATER, E.A., TATE, J.,
kiad.: The National Museum of Antiquities of Scotland, Edinburgh, 1980, pp. 439 Ltsz.: 13878
/A 16. Nemzetközi Archeometriai és Régészeti Leletfelderítési Szimpózium előadásai/

Az 1976-ban rendezett konferencia előadásai különböző analitikai módszerek műtárgyvizsgálatban történt felhasználását /főként kerámia, máz és érmék/, a régi fémmegmunkálási technikák kutatását, a termolumineszcens illetve egyéb kormeghatározási módszerek alkalmazását ismertetik. Az előadásokat gazdag illusztrációs anyag egészíti ki.

SCIENTIFIC METHODS IN MEDIEVAL ARCHAEOLOGY

Szerk.: BERGER, R., kiad.: University of California Press, Berkeley, Los Angeles, London, 1970, pp. 459 Ltsz.: 3334
/Természettudományos módszerek a középkori régészetben/

Az 1967-ben Kaliforniában rendezett konferencia fő célja az volt, hogy konkrét eredményeken keresztül mutassa be a legújabb természettudományos módszerek alkalmazási lehetőségeit a középkori régészeti kutatások területén. A cikkek foglalkoznak a C¹⁴-es és archeomágneses kormeghatározással, dendrokronológiával, termolumineszcenciával, röntgenfluoreszcenciával, stb., és külön fejezet szól a régészeti tárgyak korróziójáról.

ARCHEOMETRIAI CIKKEKET RENDSZERESEN KÖZLŐ FOLYÓIRATOK ÉS ÉVKÖNYVEK

Folyóiratok

ARBEITSBLÄTTER FÜR RESTAURATOREN
Szerk.: ANKNER, D., WIHR, R., kiad.: Römisch-Germanisches Zentralmuseum, Mainz.
Évente kétszer, német nyelven. Vétel. 1968-
/Restaurátori tanulmányok/

A restaurátori folyóirat egyre gyakrabban ismerteti a restaurálást megelőző anyagvizsgálatok eredményeit /a módszerek leírására viszonylag kevés gondot fordítva/.

COMPUTERS AND THE HUMANITIES
Szerk.: RABEN, J., kiad.: North-Holland Publishing Company, Amsterdam
Változó, angol nyelven. Vétel. 1976-
/A humán tudományok és a számítógép/

A folyóirat a humán tudományokhoz kapcsolódó számítógépes kutatási eredményeket ismerteti. Ily módon régészeti leleteken végzett vizsgálatokat is közöl; például ókori görög szobrok arányainak számítógépes analízise, számítógéppel kezelt régészeti adatbank, az indiai szobrászat emlékeinek számítógépes feldolgozása stb.

JOURNAL OF GLASS STUDIES

Szerk.: MARTIN, J.H., kiad.: Corning Museum of Glass, Corning, New York.
Évenként, angol nyelven. Vétel. 1959-1968. 1974-
/Tanulmányok üvegből készült tárgyakról/

Üvegtörténettel, konzerválási-restaurálási problémákkal, esetenként régi üvegek természettudományos vizsgálatával, az e témában megjelenő cikkek, könyvek ismertetésével foglalkozik.

JOURNAL OF THE AMERICAN INSTITUTE FOR CONSERVATION

Szerk.: SPARKS, P.G., kiad.: American Institute for Conservation of Historic and Artistic Works, Washington
Félévenként, angol nyelven. Vétel. 1977-
/Az Amerikai Restaurátor Intézet folyóirata/

Elsősorban konzerválási-restaurálási eljárásokat ismertet, de esetenként közül műtárgyvizsgálatokkal kapcsolatos cikkeket is.

THE JOURNAL OF THE CANADIAN CONSERVATION INSTITUTE

Kiad.: Canadian Conservation Institute, Ottawa
Évenként, angol és francia nyelven. Csere. 1976-78. 1980-
/A Kanadai Konzerválási Intézet kiadványa/

Egy-egy műtárgy restaurálását leíró cikkeket közöl a folyóirat. A cikkek egy része ismerteti a restaurálást megelőző természettudományos vizsgálatokat is.

MALTECHNIK RESTAURO

Internationale Zeitschrift für Farb- und Maltechniken, Restaurierung und Museumsfragen. Mitteilungen der IADA.
Kiad.: Callwey Verlag, München
Negyedévenként, német nyelven. Vétel. 1961-
/Festőtechnikák, restaurálás/

Képzőművészeti és iparművészeti tárgyak restaurálásával, vizsgálatával és régi technikák leírásával foglalkozó folyóirat.

THE PAPER CONSERVATOR

Journal of the Institute of Paper Conservation
Szerk.: PETHERBRIDGE, G., kiad.: The Institute of Paper Conservation, London
Évenként, angol nyelven. Vétel.
1978-
/Papirrestaurátor/

A kiadvány papir és archiv anyag restaurálásával és konzerválásával foglalkozik, de 1978-as és 1979-es számában jól illusztrált cikkeket közöl a papiranyag mikroszkópos azonosításáról.

RESTAURATOR

International Journal of the Preservation of Library and Archival Material
Szerk.: CHRISTIANSEN, P.A., kiad.: Munksgaard, Copenhagen
Negyedévenként, angol nyelven. Vétel.
1969-1970. 1972. 1975. 1978-
/Restaurátor/

A folyóirat a könyvtári és archiv anyagok megóvásával, restaurálásával-konzerválásával, anyagvizsgálati módszereivel kapcsolatos nagyobb terjedelmű cikkeket közöl. Beszámol a témával foglalkozó nemzetközi konferenciákról is.

STUDIES IN CONSERVATION

Szerk.: MILLS, J.S., ODDY, A., TENNENT, N.H., kiad.: The International Institute for Conservation of Historic and Artistic Works, London
Negyedévenként, angol nyelven. Vétel.
1957-
/Tanulmányok a konzerválás témakörében/

Kiemelkedő jelentőségű folyóirat a konzerválás-restaurálás területén. Az IIC kiadásában 1952 óta jelenik meg. Konkrét restaurálási-konzerválási munkák leírásával, új eredmények közlésével, gyakorlati és elméleti problémákkal és a műtárgyak archeometriai vizsgálatával is foglalkozik.

TECHNOLOGY AND CONSERVATION

Magazine of Art, Architecture and Antiquities.
Szerk.: SCHUR, S.E., kiad.: The Technology Organization Inc., Boston
Évente négyszer, angol nyelven. Vétel.
1980-
/Technológia és konzerválás/

Elsősorban műemlékvédelemmel, de műtárgyak restaurálásával, konzerválásával és természettudományos vizsgálatával foglalkozó cikkeket és sok, e szakterületen hasznosan alkalmazható technikai újdonságot, műszert, szerszámot ismertető hirdetést közöl.

Évkönyvek

BULLETIN de L'INSTITUT ROYAL DU PATRIMOINE ARTISTIQUE - KONINKLIJK INSTITUT VOOR HET KUNSTPATRIMONIUM
Szerk.: FOLIE, J., kiad.: Institut royal du Patrimoine artistique, Bruxelles
Évenként, francia és flamand nyelven.
Csere.
1965-
/A belga Kulturális Örökség Királyi Intézet kiadványa/

A világ egyik legkorszerűbben felszerelt restaurátor központjának szép kivitelű, érdekes évkönyvei az intézmény dolgozóinak munkáit ismertetik. Egy-egy műtárgy /elsősorban festmény, kő és faszobor, de textil, üveg, fém stb. is/ kapcsán általában több cikk jelenik meg a művészettörténész vagy régész, a vizsgálatokat végző fizikus, kémikus ill. a restaurátor tollából. A cikkek nyelve francia ill. flamand, mindkét esetben tartalmi összefoglalóval a másik nyelven.

MUZEUMI MŰTÁRGYVÉDELEM

Kiad.: Muzeumi Restaurátor- és Módszertani Központ, Budapest
1975-

Az elsősorban restauratori munkákat ismertető évkönyv sok esetben közli a restaurálást megelőző természettudományos vizsgálatok eredményeit, illetve önálló, archeometriai tárgyú cikkeket is közread.

SZOOBSCSENYIJA

Kiad.: Miniszttersztvo Kulturü SZSZSZR. Vseszojuznaja Central'naja naucsno-isszszledovatel'szkaja laboratorija po konzervacii i resztavracii muzejnüh hudozsasztvennüh cennosztetj, Moszkva
Évenként, orosz nyelven. Csere.
1960-1961. 1963-72. 1975. /következő kötetek Hudozsasztvennoje Naszledie címen/
/Közlemények/

HUDOZSESZTVENNOJE NASZLEDIE

Hranieisszszledovanie resztavracija
1975. 1977-
/Művészeti Örökség/

A kiadvány első harminc száma /1960-tól 1975-ig/ Szooobscsenyija /Közlemények/ címmel jelent meg. Az 1975-ben kiadott következő szám már a Hudozsasztvennoje naszlegyije /Művészi Örökség/ címet viseli. A számozást az alábbiak szerint folytatják: 31/1/, 32/2, 33/3/ stb., utalva arra, hogy a további kiadványok ugyanannak a sorozatnak a tagjai, csak a cím változott. Egy-egy tárgy vagy tárgy-típus feltárását, tudományos vizsgálatát, konzerválását és restaurálását ismertető cikkeket ad közre.

ARCHEOMETRIAI TEMAJU ELŐADÁSOK ANYAGÁT
IS KÖZLŐ KONFERENCIA-KIADVÁNYOK

ART AND TECHNOLOGY

A symposium on classical bronzes.
Szerk.: DOERINGER, S., MITTEN, D.G.,
STEINBERG, A., kiad.: The Fogg Art
Museum, Harvard University - Department
of Humanities, M.I.T. - The M.I.T.
Press, Cambridge, Massachusetts, London,
1970, pp.290 Ltsz.: 2450
/Művészet és technológia/

A kötet egy, a bronz tárgyak természet-
tudományos vizsgálatával, korróziójá-
val és konzerválásával foglalkozó kon-
ferencia előadásait adja közre.

CONSERVATION OF METAL ANTIQUITIES
Kiad.: Smithsonian Institution and the
National Science Foundation, Washington,
1969, pp.247 Ltsz.: 7053
/Fém régiségek konzerválása/

Az 1962-ben Poznámban rendezett konfe-
rencia előadásait publikáló kötetben
megtalálhatók nem muzeumi területen te-
vékenykedő fizikusok, kémikusok fém-
azonosítással, fémkorrózióval foglalko-
zó cikkei éppúgy, mint a különböző
fém tárgyak konzerválását ismertető mű-
vek. A kötet egyik cikkeként jelentős
bibliográfiai anyagot is közölnek.

THE CONSERVATION OF STONE
Proceedings of the International
Symposium
Szerk.: ROSSI-MANARESI, R., kiad.: Centro
per la Conservazione delle Sculture
all'Aperto, Bologna, 1976, pp.789
Ltsz.: 8534
/A kő konzerválása/

THE CONSERVATION OF STONE II.
Proceedings of the International
Symposium
Szerk.: ROSSI-MANARESI, R., kiad.: Centro
per la Conservazione delle Sculture
all'Aperto, Bologna, 1981. Ltsz.: 13713
Part A: Deterioration, pp.520
Part B: Treatment, p.521-844
A kő konzerválása; Károsodás; Kezelés/

Az első kötet az 1975-ben, a második az
1981-ben rendezett bolognai nemzetközi
szimpozium anyagát tartalmazza. A
cikkek a kőre ható károsodási folyama-
tokat, különböző vizsgálati és kon-
serválási-restaurálási módszereket tár-
gyalnak.

CORROSION AND METAL ARTIFACTS
A dialogue between conservators and
archaeologists and corrosion scientists
Szerk.: BROWN, B.F., BURNETT, H.C., stb.,
kiad.: National Bureau of Standards,
Department of Commerce, Washington,
1977. pp. 244 Ltsz.: 12712
/A korrózió és a fémtárgyak/

A kötet egy 1976-ban restaurátorok, rég-
észek és korróziós szakemberek részvé-
telével rendezett konferencián elhang-
zott előadásokat teszi közzé. Elsősor-
ban a muzeumi fémtárgyak vizsgálatával,
konzerválásával foglalkozó vegyészek
számára lehet érdekes a kiadvány, mivel
a cikkek többsége a kémia oldaláról
közelíti meg a problémát.

ICOM /International Council of Museums -
Nemzetközi Muzeumi Tanács/ CONSERVATION
COMMITTEE /Konzerválási Bizottság/ -
KONFERENCIÁI

3th Triennial Meeting, Madrid, 1972
4th " " Venice, 1975
5th " " Zagreb, 1978
6th " " Ottawa, 1981

Az ICOM Konzerválási Bizottságának 3 éven-
ként megrendezésre kerülő ülésein
150-200 előadás hangzik el 20-25 munka-
csoportban. A konferenciákról kiadott
"preprint" gyűjtemények tartalmazzák
az előadások szövegét. Az üléseken nem
csak anyagfajtákhoz kapcsolódóan, hanem
önálló munkacsoport keretén belül is
hangzanak el archeometriai jellegű elő-
adások.

IIC /International Institute for
Conservation - Nemzetközi Konzerválási
Intézet/ KONFERENCIÁK

RECENT ADVANCES IN CONSERVATION
Szerk.: THOMSON, G., kiad.: Butterworth,
London, 1963, pp.224 Ltsz.: 738

Az 1961-ben Rómában rendezett konferencia
47 előadásának szövegét adja közre a
kötet - a rendezők által legfontosabbnak
ítélt 12 problémakör köré csoportosítva
/pl.: fémtárgyak kezelése, természet-
tudományos vizsgálata, törékeny tárgyak
megerősítése, textiliák kezelése stb./.

CONSERVATION IN ARCHAEOLOGY AND THE
APPLIED ARTS
Kiad.: The International Institute for
Conservation of Historic and Artistic
Works, Stockholm, 1975, preprint,
pp. 241 Ltsz.: 4444
/Konzerválás a régészetben és az alkal-
mazott művészetekben/

A konferencia előadásai a textil, kerá-
mia, kő, üveg és fémkonzerválással fog-
lalkoznak, az esetek egy részében ismer-
tetve a kezelést megelőző vizsgálatok
eredményeit.

NEMZETKÖZI RESTAURATOR SZEMINÁRIUMOK
KIADVANYAI

A RESTAURATORKÉPZÉS HELYZETE ÉS PROBLÉ-
MAI

Kiad.: Muzeumi Restaurátor- és Módszer-
tani Központ, Budapest, 1979, pp. 188
Ltsz.: 8686

A MŰTÁRGYAK KIEGÉSZÍTÉSÉNEK PROBLÉMÁI

Kiad.: Muzeumi Restaurátor- és Módszertani
Központ, Budapest, 1982, pp. 239 Ltsz.: 8686
Ltsz.: 8686

A KIEGÉSZÍTÉS, AZ ETIKA ÉS A TERMÉSZET-
TUDOMÁNYOS VIZSGÁLATOK KÉRDÉSEI A RES-
TAURÁLÁSBAN

Kiad.: Muzeumi Restaurátor- és Módszer-
tani Központ, Budapest, 1982, pp. 239
Ltsz.: 13561

A Veszprémben rendezett konferenciákon
minden alkalommal hangzanak el
archeometriai témájú előadások, ame-
lyeknek teljes szövegét és illusztrációs
anyagát is közreadják a kötetek.

ARCHEOMETRIAI TÁRGYU VAGY ARCHEOMETRIÁ-
VAL IS FOGLALKOZÓ KÖNYVEK

AITKEN, M.J.

FIZIKA ÉS RÉGÉSZET

Akadémiai Kiadó, Budapest, 1982, pp. 260
Ltsz.: 13926

A szerző 1974-ben másodszor kiadott
könyve a régészetben eredményesen alkal-
mazott fizikai módszerek elméleti alap-
jaival foglalkozik. E módszerek: a
 C^{14} -es és termolumineszcens kormegha-
tározás, az archeomágnésesség, a lelet-
felderítés /mágneses terepkutatás,
elektromos ellenállásos felmérés/. Emel-
lett áttekintést ad más kormeghatározási
és leletfelderítési eljárásokról is.
Különösen időszerű a C^{14} -es datálás
rendszeres hibáinak elemzése és a termo-
lumineszcencia részletes tárgyalása.
Ez utóbbi módszerrel kapcsolatos az
egyik fordító, Benkő Lázár kiegészítő
fejezete.

ARCHAEOLOGICAL CHEMISTRY

Szerk.: BECK, C.W., Advances in
Chemistry series 138, kiad.: American
Chemical Society, Washington, D.C.,
1974, pp. 254 Ltsz.: 13127
/Régészeti kémia/

A kötet 13 cikke különböző analitikai
módszerek /a hagyományos "nedves" ana-
litikától a tömegspektrometriáig/ mű-
tárgyvizsgálatban történő felhasználá-
sát ismerteti. Szerves és szervetlen
anyagok vizsgálatáról egyaránt szó esik.
Különösen érdekes a régészeti bronzok
különböző módszerekkel végzett ana-
lízisének összehasonlítását ismertető
tanulmány.

BIEK, L.

ARCHAEOLOGY AND THE MICROSCOPE

Kiad.: Butterworth Press, London, 1963,
pp. 287 Ltsz.: 1065

/Régészet és a mikroszkóp/

A kötet nem a régészetben alkalmazható
mikroszkópos vizsgálatokkal, hanem az
ásatások alkalmával hasznosítható ter-
mésztudományos módszerekkel foglalko-
zik. Szó esik a leletfelderítéstől a
kormeghatározáson át az anyagvizsgálato-
kig sok mindenről, példákon szemléltet-
ve a munkát.

CALEY, Earle R.

ANALYSIS OF ANCIENT METALS

Kiad.: Pergamon Press, Oxford, London
stb., 1964, pp. 176 Ltsz.: 1315

/Régi fémek elemzése/

A kötet kalauzul kíván szolgálni a
régí korok fémtárgyai vizsgálatához.
Tárgyalja a mintavételt, a módszerkivá-
lasztást megszabó szempontokat, majd
sorra veszi az egyes fémfajtákat, rész-
letesen ismerteti kémiai elemzésüket,
kiter spektrográfias és röntgenfluó-
reszcens elemzésükre is.

DRIEHAUS, J.

ARCHAEOLOGISCHE RADIOGRAPHIE

Kiad.: Rheinland-Verlag, Düsseldorf,
1968, pp. 112, 32 tábla Ltsz.: 6364

/Régészeti radiográfia/

A szerző az első fejezetben megismerteti
a röntgensugarak természetével, a
röntgenátvilágításra alkalmas berende-
zések vázlatos felépítésével, működési
elvével, a röntgenkép keletkezésének
folyamatával. Ezután leírja a muzeumi
röntgenlaboratóriumok felszerelésével
kapcsolatos tapasztalatait, a különböző
alapanyagú műtárgyakhoz alkalmazható
felvételezési technikákat. A könyv
második részében konkrét vizsgálatokat
mutat be. A kötetet gazdag illusztrá-
ciós anyag egészíti ki.

DUMA Gy., RAVASZ Cs.

ÜBER DIE PRÜFUNG DER MÖLTERSTOFFE BEI
EINEM MITTELALTERLICHEN KIRCHENBAU IN
UNGARN

Kiad.: Österreichische Akademie der
Wissenschaften, Wien, 1977, p. 465-489
Ltsz.: 5467

/Mitteilungen der Kommission für Burgen-
forschung und Mittelalter-Archäologie
Nr. 19./

A vakolat anyagról egy középkori magyar
templom építésénél/

A szerzők a pilisszentkereszti templom
kötőanyagainak, vakolatainak vizsgálati
eredményeit és az azokból levonható kö-
vetkeztetéseket mutatják be.

HERRERO, I.
ALTÉRATION DES CALCAIRES ET DES GRÈS
UTILISÉS DANS LA CONSTRUCTION
Kiad.: Eyrolles, Paris, 1967, pp.127
Ltsz.: 2558
/Travaux et Publications VII/
/Az építkezésekhez használt mészkövek
és homokkövek elváltozásai/

Az első fejezetben a szerző egy irodalmi áttekintés keretében tárgyalja a kő károsodásának különböző formáit. A második fejezetben 18 különböző épületből vett kőmintákon végzett vizsgálatait és azok eredményeit ismerteti. A levonható általános következtetéseket a rövid 3. fejezetben írja le.

HODDER, I., ORTON, C.
SPATIAL ANALYSIS IN ARCHAEOLOGY
Kiad.: Cambridge University Press,
Cambridge, 1976, pp.270 Ltsz.: 11945
/Térbeli analízis a régészetben/

A régészetben alkalmazott eloszlási térképek /település, tárgyi anyag, speciális tárgyak stb./ felhasználását, matematikai módszerekkel történő kiértékelését ismerteti a kötet.

HOURS, M.
ANALYSE SCIENTIFIC ET CONSERVATION DES
PEINTURES
Kiad.: Office du Livre, Fribourg, 1976,
pp.128 Ltsz.: 13078
/Festmények természettudományos vizsgálata és konzerválása/

A gazdagon illusztrált kötet mindenki számára érthető módon ismerteti a festmények látható és láthatatlan sugarak /surlófény, monokromatikus fény, makro- és mikrofotográfia, UV, IR, Röntgen-sugarak/ segítségével, és különböző fizikai-kémiai módszerekkel /emissziós színképelemzéstől a neutronaktivációs analízisig/ történő vizsgálatát, kormeghatározási módszereket.

HRSÁK, V.
ANALIZA TINTE U SLUZBI PALEOGRAFIJE
Kiad.: Historijski Institut Jugoslavenske
Akademije, Zagreb, 1961, p.443-448
Ltsz.: 4010
/Tintaanalízis a paleográfia szolgálatában/

A tanulmány a különböző tintafajtákkal és összetételük jellemzőivel foglalkozik. Az egyes tintatípusok meghatározhatják az alkalmazás korát és körülményeit, így azonosításuk jelentős paleográfiai értékkel bír. Részletes ismertetést kapunk Jovan püspök XII. századi Macedon Evangéliuma vörös tintájának kémiai analíziséről.

JUNGHANS, S., SANGMEISTER, E., SCHRÖDER, M.
METALLANALYSEN KUPFERZEITLICHER UND
FRÜHBRONZEZEITLICHER BODENFUNDEN AUS
EUROPA
Kiad.: Gebr. Mann, Berlin, 1960, pp.217
37 tábla. Ltsz.: 838
/Európai ásatásokból származó rézkori
és korabronzkori leletek fémelemzése/

A régészeti bevezető után a szerzők ismertetik a 860 réz illetve bronztárgy csoportosítását az analíziseredmények alapján, az ebből levonható, a származási helyre és készítménytechnikára vonatkozó következtetéseket. Közlik a spektrográfias mennyiségi analízis eredményeit és a tárgyak rajzát is.

KONSERWACJA ZABYTEKÓW METALOWYCH
Kiad.: Ministerstwo Kultury i Sztuki
Zarząd Muzeów i Ochrony Zabytków
Ośrodek Dokumentacji zabytków, Warszawa,
1963, pp.238 Ltsz.: 3073
/Fém régiségek konzerválása/
/ld.: Conservation of Metal Antiquities/

LIMBREY, S.
SOIL SCIENCE AND ARCHAEOLOGY
Kiad.: Academic Press, London, 1975,
pp.384 Ltsz.: 5430
/Talajtan és régészet/

Az elsősorban régészeknek íródott könyv ismerteti a különböző talajokban végmenő folyamatokat, leírja, hogy ezek hogyan játszanak közre a különböző, talajban lévő anyagok elváltozásában, és hogyan eredményezik a jellegzetes talaj-profilok kialakulását. Áttekintést ad a leggyakoribb talajtípusokról, a régészeti lelőhelyeken előforduló elváltozásokról, segítséget nyújt a régésznek az ásatás során tapasztaltak értelmezéséhez, helyes leírásához.

MAIRINGER, F.
UNTERSUCHUNGEN VON KUNSTWERKEN MIT
SICHTBAREN UND UNSICHTBAREN STRAHLEN
Kiad.: Institut für Farbenlehre und
Farbenchemie an der Akademie der
Bildende Künste in Wien, Wien, 1977,
pp.96, 26 tábla Ltsz.: 6570
/Műtárgyak vizsgálata látható és láthatatlan sugarakkal/

A könyv ismerteti a különböző eljárásokat /a nagyítóval történő megfigyeléstől az infravörös és röntgenvizsgálato-
kig/ és az ezekhez szükséges berendezések működését.

MUTZ, A.
DIE KUNST DES METALLDREHENS BEI DER
RÖMERN
Kiad.: Birkhäuser, Basel-Stuttgart,
1972, pp. 180 Ltsz.: 2436
/A fémesztergálás művészete a rómaiaknál/

A szerző a római fémedények készitési technikáit ismerteti, megállapításait vizsgálati eredményekkel támasztja alá. A kötetet egy 528 edény fotóját és leírását tartalmazó katalógus egészíti ki.

PIETZSCH, A.
ZUR TECHNIK DER WENDELFRINGE
Kiad.: VEB Deutscher Verlag der
Wissenschaften, Berlin, 1964, pp.314
Ltsz.: 2158
/A csigavonalas gyűrű technikája/

A muzeumi fémtárgyak egy kis csoportjának, a csavart gyűrűknek, ill. nyakékeknek készitésttechnikájával, anyagvizsgálatával foglalkozik a kötet konkrét példákat felvonultatva.

RIEDERER, J.
KUNSTWERKE CHEMISCH BETRACHTET
Kiad.: Springer, Berlin, Heidelberg,
New York, 1981, pp.191 Ltsz.: 14697
/Műtárgyak a kémia oldaláról nézve/

A művészettörténészeknek, régészeknek és néprajzosoknak íródott kézikönyv tájékoztatni kíván a különböző anyagból készült műtárgyak anyagvizsgálati lehetőségeiről, a hamisítások természet-tudományos módszerekkel történő felismeréséről, végül közérthető módon leírja a vizsgálati módszereket /mintegy 30 eljárás a látható fényben történő vizsgálattól a tömegspektrometrián keresztül a fotogrammetriáig/, az abszolút kormeghatározási és a leletfelderítési módszereket.

SCIENCE IN ARCHAEOLOGY
A Survey of Progress and Research
Szerk.: BROTHWELL, D., GIGGS, E.,
kiad.: Thames and Hudson, Bristol, 1969,
pp.720 Ltsz.: 2026
/Természettudomány a régészetben/

A terjedelmes kiadvány igyekszik a régészetben hasznosítható természettudományos vizsgálati módszerek mindegyikéről ismertetést adni különböző muzeumi intézmények, egyetemek szakemberei által. Az első fejezet a kormeghatározás, a második a környezet /talaj, növények, állatok/ a harmadik az embermaradványok vizsgálatára alkalmas eljárásokat közli. Külön fejezet foglalkozik a mikroszkópiával és radiográfiával, a tárgyak anyagvizsgálatával, a statisztikai módszerekkel és a leletfelderítéssel.

SCOLLAR, I.
ARCHAEOLOGIE AUS DER LUFT
Kiad.: Rheinland-Verlag, Düsseldorf,
1965, pp.55, 71 tábla Ltsz.: 4270
/Régészet a magashól/

A kötet a légifényképezés elvi alapjainak és technikai kivitelezésének leírása után 71 fotó segítségével ismerteti meg a különböző korokból származó leletek légi fotózással történő felderítésével.

SCOLLAR, I.
EINFÜHRUNG IN NEUE METHODEN DER
ARCHAEOLOGISCHEN PROSPEKTION
Kiad.: Rheinland-Verlag GMBH, Düsseldorf,
1970, pp.28, 24 tábla Ltsz.: 6735
/Bevezetés a régészeti leletfelderítés új módszereibe/

A könyv ismerteti a légifényképezés útján történő leletfelderítés fizikai alapjait, kivitelezési módját, és fotomellékletek segítségével mutat be néhány érdekes eredményt.

SPATIAL ARCHAEOLOGY
Szerk.: CLARKE, D., kiad.: Academic Press,
London, New York, San Francisco, 1977,
pp.386. Ltsz.: 12817
/Térbeli régészet/

A térbeli régészet lehetőségeit, a tematikai módszerek alkalmazását ismerteti a kötet több szerző tanulmányát közölve. /Például történeti ház-alaprajzok, Pompeji városszerkezetének analízise, közép- és későközépkori lelet-eloszlással kapcsolatos megfigyelések stb./

TECHNISCHE BEITRÄGE ZUR ARCHAEOLOGIE
Kiad.: Römisch-Germanisches National-
museum, Mainz
Vol.1. 1959, pp.117, 25 tábla
Vol.2. 1965, pp.136, 35 tábla Ltsz.: 1489
Ltsz.: 1489
/Technikatörténeti tanulmányok a régészethez/

A két kötetben publikált cikkek elsősorban régészeti leletek készitésttechnikai vizsgálatait ismertetik. Különösen érdekesek a metallográfiás vizsgálatok eredményeit leíró, gazdag képanyaggal illusztrált tanulmányok, de figyelmet érdemelnek a kerámiával, üveggel, salakkal, csontok kormeghatározásával stb. foglalkozó írások is.

TITE, M. S.
METHODS OF PHYSICAL EXAMINATION IN
ARCHAEOLOGY
Kiad.: Seminar Press, London, New York,
1972, pp. 385 Ltsz.: 4152
/Fizikai vizsgálati módszerek a régészetben/

Az elsősorban régészek informálására íródott könyv a leletfelderítésre, a kormeghatározásra és a műtárgy anyagvizsgálatára alkalmas természettudományos módszereket írja le röviden, közérthető módon. Kitér az egyes módszerek

anyagszükségletére, teljesítőképességére, ismerteti előnyeit, hátrányait. Minden esetben konkrét vizsgálatokat, vizsgálati eredményeket is közöl. Muzey-mi műtárgyakkal foglalkozó fizikusok, vegyészek számára is hasznos kézikönyv.

TYLECOTE, R.F.
METALLURGY IN ARCHAEOLOGY
Kiad.: Arnold, E., London, 1962, pp. 368
Ltsz.: 651
/Fémegmunkálás a régészetben/

Az angliai ásatások eredményeiből kiindulva a szerző áttekintést ad a fémegmunkálás fejlődéséről a termésmémfeldolgozástól a XVIII. században alkalmazott módszerekig.
A kötet számos fémvizsgálási eredményt és feltárt kemencékre vonatkozó adatot közöl táblázatosan.

URBANI, G.
PROBLEMI DI CONSERVAZIONE
Kiad.: Compositori, Bologna é.n., pp. 525
Ltsz.: 4078
/A konzerválás problémái/

A kötet első részében anyagfajták szerint csoportosítva /vászatra festett, ill. táblaképek, falfestmények, kőanyag, kerámia, üveg, bronz, könyvtári anyagok/ rövid ismertetést kapunk különböző szerzők tollából az ill. anyagokról, analízis, lehetségeiről, korróziójának okairól, a konzerválási módszerekről. Minden fejezetet bibliográfia zár. A második részben, szintén a fenti csoportosításban, tárgyakon végzett vizsgálatokról, restaurálási munkákról olvashatunk beszámolókat.

VOPROSZU RESZTAVRACII I KONZERVACII
PROIZVEDENIJ IZOBRAZITEL'NOGO
ISZKUSZSZTVA
Szerk.: Grabarja, I.E., kiad.: Akademiya
hudozsesztv SZSZSZR, Moszkva, 1960,
pp. 191 Ltsz.: 318
/A restaurálás kérdései/

14 cikket tartalmazó gyűjtemény. A szerzők egy-egy tárgy vagy tárgytípus tisztításának, konzerválásának és anyagvizsgálatának kérdéseivel foglalkoznak. Főleg képzőművészeti alkotások /festmény, grafika/ restaurálásával ismertetnek meg. A cikket gazdag illusztrációs anyag egészíti ki, amely a restaurálás fázisait mutatja be.

WILKINSON, E.M., MULLINS, Ch.E., TABBACH, A.
TECHNISCHE UND NATURWISSENSCHAFTLICHE
BEITRÄGE ZUR FELDARCHAEOLOGIE
Kiad.: Rheinland-Verlag GMBH, Köln,
1974, pp. 437 Ltsz.: 6365
/Technikai és természettudományi tanulmányok a régészet témakörében/

A kötet három tanulmányt közöl:
Az adatelemzés módszerei - A sorozatba rendezés elmélete
A talaj mágneses tulajdonságai és ezek felhasználása a régészeti leletfelderítésben
A régészetben alkalmazható elektromágneses leletfelderítési módszerek

Végül egy közlemény:

society for archaeological sciences

SAS

Office of the General Secretary
Radiocarbon Laboratory
Department of Anthropology
University of California
Riverside, California 92521

Dear Colleague:

This letter is an invitation for you to become a member of the Society for Archaeological Sciences. The SAS exists to bring together those concerned with physical science applications in archaeology. Its principal interest is to encourage collaboration and cooperation between the laboratory and field researcher.

The membership of the SAS is composed of a wide cross section of those concerned with the natural science/archaeology interface. While the SAS encourages discipline-specific interests such as the Archaeological Geology Division of the Geological Society of America and the Archaeological Chemistry Section (History of Chemistry Division) of the American Chemical Society, the SAS is unique in that it sees its role as fostering interdisciplinary communication and research studies.

The SAS publishes a quarterly newsletter with sections discussing current research, meeting notes, recent publications as well as providing general news of the profession and activities of the society. The SAS encourages its members to subscribe to the *Journal of Archaeological Science*. It also calls the attention of its members to the *Journal of Archaeometry* and the section in the *Journal of Field Archaeology* devoted to archaeological science topics. The SAS holds annual meetings jointly with other societies.

The yearly membership costs are \$7.50 for regular members and \$5.00 for students. If you already are a SAS member, please share this letter with a colleague and urge him or her to join.

Yours truly,

Jonathon E. Ericson

Jonathon E. Ericson
President 1981-82

Kézirat gyanánt! Lezárva: 1983. augusztus 31.

Szerkesztette: Járó Márta Kiadja a KMI F.k.: Éri István

KMI Rota 300 pld. F.v.: Mészáros János